Ч. 10. Неділя, дня 6. марта 1921. Рік III.

Ціна примірника 5 м. Чвертьрічна передплата разом з оплатою почт. в краю 70 м; за границею разом з оплатою почт. 150 марок, поодиноке число 9 м. В Америці 2 дол. річно. Адреса Редакції і Адміністрації: Перемишль, вул. Костюшка ч. 3.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орґан.

Оголошення: 15 м, за один петітовий рядок або його місце. — Дрібні оголошення по 2 м від слова. — Хто шукає праці, платить по 1 м від слова. Оголош: більшим друком платится подвійно. Оповістки товариств платиться по 1 м від слова.

РЕСПУБЛИКА — ЧИ МОНАРХІЯ?

В передовиці передостаннього числа переповіли ми проєкт трудової монархії Вячеслава Липинського. Ця статя як підклад до поважної дискусії відбилась відгомоном і на тарнівській »Раді Республики«, де проєкт Липинського знайшов своїх противників і прихильників. Трудова монархія не подобалася деп. Ол. Ковалевському, але зате припала до вподоби деп. Білопольському.

Деп. Ковалевський на засіданні д. 20/2 прочитав деякі місця »з Укр. Голосу« і дуже дивувався, що наш часопис готує »нові давно відживші рецепти і шукає поратунку в трудовій монархії». Певно, деп. Ковалевському можна не годитись на проєкт Липинського. Але ми відповімо шан. депутатові осьщо: На тім самім засіданню деп. Романченко сказав таке: »Я піду хоч з дідьком або з бабунею, аби тільки я їх вів, а не вони мене.» А ми, Галичане, по тяжких досвідах з укр. державністю в останніх літах кажемо так: »Підемо хоч з дідьком або з бабунею, аби тільки ми зайшли разом до сильної укр. держави». Тому і помістили ми статтю п. н. Трудова мононархія, бо таки волілиб ми бачити п. Ол. Ковалевського депутатом до парляменту Укр. Трудової монархії **в Київі**, замісць бачити його депутатом до Ради Республики **в Тарнові**. Коли отже реальна політика вимагалаб від нас згоди на трудову монархію за ціну укр. держави — ми обома руками підписуємось на таке.

Не знаємо, які арґументи висловив д. Ол. Ковалевський проти трудової монархії, але правдоподібно В. Липинський найважніщі з них передбачав і ось як збиває ті арґументи: (гл. »Хліб Укр. ч. 1 ст.« 48-50).

»Алеж демократична й республиканська наша нація ніколи на монархію не пристане — так скажуть наші свідомі Українці-демократи. Чи дійсно вірна оця леґенда про демократичність і республиканство нашої української нації?

Коли возьмемо минуле наше життя в цілому, то побачимо, що кожна українська республиканська демократія була в кінці кінців українськими руками повалена і знищена. В тім власне й траґедія, що сучасне свідоме українство причепило себе до традиції тих, кого завжди в минулому наша нація після завзятої внутрішньої боротьби з посеред себе викидала.

»Це тому, що вони були за мало ліві й за мало за народ стояли» — так пояснюють той факт наші сучасні республиканські демократи. Не знаю, чи можна зробити щось більше «лівого», як це зробити давні провідники наших демократичних ґруп знищивши наприклад і до тла зруйнувавши під гаслом «оборони черні й народа» всю стару козацьку Україну. І чому, як що вони й дійно були »за мало ліві», народ наш ішов у кінці власне за «зовсім правими?»

Бо факти нашої історії говорять, що істнували ми як велика держава й як велика нація за Великих Київських Князів і упали з упадком князівської влади. Після нашого «лихоліття» пристали ми до Литви й Польщі тоді, коли там була сильна монархічна влада й підняли повстання проти Польщи тоді, коли там влада Короля ослабла, та запанувала шляхецько-республиканська демократія. Державою й нацією стали ми знов за Гетьмана Богдана, що єдиний із посеред Гетьманів був не тільки на словах а й на ділі »самодержцем руським«. І не виконавши його заповіту, не сотворивши після його смерти власної наслідственної монархії, після послідньої спроби Гетьмана Івана Мазепи стати «самовладним князем в Україні», перехились ми цілою вагою — власне маси народньої — на бік монархії московської, проти якої підняли всенароднє повстання тільки тоді, коли Царя в Петербурзі не стало. Трудно в тім усім бачити вроджене демократичне республиканство.

Всякий же соціяльний фермент: дейниччина, гайдамаччина, коліївщина, опришківщина — це не димократичне республиканство. Це часові явища, що як скоро приходять, так скоро згоряють і зчезають. На такім «демократичнім« фундаменті ні нації ні держави будувати не можна. І з хвилею, коли земельний голод нашого селянства буде заспокоєний, з хвилею, коли він дістане «купчу» й знов почне коло своєї землі поратись — його революційна й республиканська отаманщина зникне як роса, а зостанеться та сама вічна психольогія господаря-хлібороба, однакова від Рюрика й до сьогоднішнього дня.

І що буде, як у цей день повернення до праці, все «українство» — поняття незалежного національного індивідуального життя — буде звязано з поняттям більш або менш соціялістичного демократичного республиканства? Що буде, як одночасно Москва, пройшовши через свою соціяльну революцію й нову державу, та нову міцну аристократію сотворивши, заведе у себе лад, селянській психольогії й потребам відповідаючий?

Що це не буде демократична народня республіка, показують усі дотеперішні події, що перемогу диктаторській єдиноличній демократичній владі скріз і в Московщині й на Умраїні дали.

Що буде врешті, коли, так як і перед двома століттями, народ наш від московської держави одержить оту «купчу» і лад, і порядок? Тоді це дало нам національний занепад на два століття, тепер це може знищити нашу надію на віки...

Селянська, така сама як і ми, Норвеґія, відділившися від Швеції, завела у себе по дуже короткім республіканськім істнуванню монархічний лад. Бо тільки свій власний монархічний лад забезпечував її від повороту назад до монархічної Швеції. Крім того — як писалося в тодішній пресі — хотіла Норвеґія бути монархією а не республікою тому: 1. щоб воскресити власну стару національну традицію, 2. мати внутрішній мир і спокій, 3. придбати через монарха потрібні звязки в Европі й 4. мати дешеву адміністрацію, бо республіканських буджетів селяне норвежські приймати не хотіли.

Може подібні міркування малиб де-яку підставу й у нас. Може крім тисячи инших причин, що оборонці монархічного ладу в Европі приводять для націй західно-европейських, миб мали ще другу тисячу причин власних, політичного й релігійного характеру, що у нас за монархією, а не республікою промовляють . . . Не маю змоги тут усіх їх перечисляти, але думаю, що й вище сказаного досить для того, хто, особисті симпатії та антипатії в сторону відклавши, захоче спокійно й чесно про будуччину України подумати. І коли він дійсно патріот, коли він дійсно душею за зруйнувану націю нашу болів, то може цей патріотизм здержить його од розбивання й нищення послідних україн. резервів і руйнування надій на Трудову Монархію Українську, що, на нашу думку, одна тільки зможе сильну й незалежну Державу нації нашій дати.

Відень а Тарнів.

Про сесію Всеукраїнської Національної Ради у Відні одержуємо отсі вістки. Дня 12. лютого відбулось повне засідання Ради, на якім деп. Лотоцький здав справу з нарад політичної комісії. Ця комісія випрацювала Маніфест до Українського Народу та уложила текст 10 політичних резолюцій, а тепер працює над пропамятним письмом, яке мається предложити Найвищій Раді в Льондоні. Цей маніфест і 10 політичних резолюцій приняла Рада на цім засіданню.

В своїм маніфесті до українського народу Всеукр. Нац. Рада начеркує історію боротьби Українців за свою державність і вказує на важкі завдання, що стоять перед українським народом з огляду на невирішене ще положенне на Сході. Тому Всеукр. Нац. Рада відкликується до патріотичних почувань укр. народу і заявляє, що тільки єдність всіх громадянських верств уможливить здійсненне наших народних ідеалів.

В ухвалених резолюціях Ву. Н. Рада займається правно-державним становищам укр. земель, вказує на лукаву дотепер політику коаліції в справі укр. державности і стверджує соборність укр. земель під прапором укр. державности, відповідно до ухвали Зах.-укр. Національної Ради з 3. січня 1919 і ухвали Трудового Конґресу з 22. січня 1919. Тому і всі договори, які нарушують ці ухвали не є важні і український нарід не може брати за них ніякої відвічальности. Далі протестує Ву. Н. Рада проти проб відбудови давної Росії і домагається для укр. народу повного самоозначення на всіх його етноґрафічних землях.

Рівночасно в Тарнові радить „Рада Республики“. Вона займалась на засіданню 20. лютого критикою діяльности Всеукраїнської Національної Ради у Відні. Деп. Ол. Ковалевський заявив, що його партія (укр. республ.) відкликує свого делеґата з Всеукр. Н. Ради, бо вона уневажнює договір уряду Петлюри і тим самим стремить до „захоплення влади“. Шан. депутат говорив: „Умови, які заключено урядом УНР з якоюб то не було державою — мусять бути виконані“. Розвязані вони можуть бути тільки правним орґаном УНР. Ми гадаємо, що обєднанне всіх укр. національних сил так в Галичині як і на Великій Україні — є безумовно бажаним і потрібним, але ми ніколи не зрозуміємо, коли річ ітиме про Велику Україну і нам казатимуть, що її інтереси мусять іти по догідній дорозі Галицької державности“. В тій самій справі забирали ще голос деп. Білопольський, Романченко і Корчинський.

На заяву деп. Ковалевського ми скажемо осьщо: Українську державність теперішний уряд Петлюри завів туди, де кінчиться його роля як

уряду. Чи цей уряд був законним по вимогам Трудового Конґресу як представника Соборної України — це спірне питаннє. Законність його договорів, що йдуть поперік ухвалі Трудового Конґресу з 22. січня 1919 є також спірна і тому ці договори не можуть обовязувати українського народу. Колижби хто говорив, що ці договори узаконнює народ своїм становищем, то бувби в блуді, бо проти договору дуже діймаючо протестував нарід своїм становищем супроти т. зв. київської виправи „союзників“.

Признаємо, що уряд Петлюри тепер не може стати на инчім становищі, як те, на якім стоїть деп. Ковалевський, бо цей уряд в безвихіднім положенню і не має свободи рухів. Як такого, його політика, хотьби він і цего бажав, не може йти по лінії інтересів укр. народу. Тому тільки Всеукр. Нац. Рада, перебуваючи в инчих обставинах, може бути виразом бажань і думок українського народу.

В державно-творчі спосібности дотеперішних керманичів укр. державности мало хто вірить. Не вірить громадянство, не вірить армія. І от саме тепер треба шукати людей, що маючи першорядні спосібности до державно-творчої роботи, маючи вплив за кордоном, моглиб приспішити догідну політичну констеляцію і її використати так, щоб виратувати українську державність від загибелі. В тій цілі повинніб бути навязані щирі, братерські взаємини між Віднем а Тарновом.

„Захопленнє влади“! Яке це смішне. Ґен. Греків, отвирючи перші збори Всеукр. Нац. Ради, сказав: „Тепер одиноке наше гасло: Українська Держава. В такім становищі (як тепер) годі перечитися над тим, яка має бути Українська Держава. Дитинячий розум мавби той, хто думавби, що за кордоном можна робити перевороти. В Тарнові, теж за межами української землі, засновується инший центр. І ми вітаємо його, як вітаємо всяке українське обєднаннє. Правда, наш центр в ліпшім становищі, бо ми можемо зовсім свобідно і незалежно висловлювати свої думки. Але ізза цього не хочемо із тарнівським центром ворогувати. Совість наша чиста і руки наші чисті. Не претендуємо на жадні функції влади, тільки на координацію всіх нервів і орґанів українського мозку, зведених під один знаменник—української державности. Може під цим гаслом прийдуть до нас згодом люде з тарнівського центра“...

Всеукр. Нац. Рада будучи виразом збірно думки укр. громадянства не могла — їй не вільно було ухвалити инчих резолюцій, як ті, що ухвалила, бо інакше спроневірилась би ідеї соборности укр. земель під прапором укр. державности. Колиж уряд Петлюри підписав договори, то тільки для хвилевих користей. Він в душі повинен одобрювати ухвали Ву. Н. Ради і тішитись, що є орґан, який дає вираз його задушевним бажанням. Уряд султана підписав договір в Севр, а тепер тішиться, що Турецька Рада Нац. в Анґорі уможливляє йому анулювати свій підпис.

Галичане ніколи не бажали, щоб інтереси Великої України були підпорядковані Галицькій державности, бо були і є переконані, що інтерес Західної і Великої України є один і той сам. А колиж д. Ковелевський думає, що Велика Україна має инчі інтереси, то нехай з опуртунізму заявить, що справа Зах. України є справою міжнародною, а коли й ця заява невигідна чи небезпечна, то хай каже, що є справою місцевого населення цего краю.

Своєю заявою д. Ковалевський ані на крок не пхне вперід укр. державности. Замісць заяв проти Ву. Н. Ради, про „захоплення влади“, про відкликуваннє представника республиканців з Ву. Н. Р. ліпшеб виступити з заявою проти тих всіх безіменних дипльоматів, що на стовпяц чужої преси складають ідіотичні заяви правно-державного характеру. Ми вже згадували в попереднім числі про таку „заяву“—а тепер друга: Якийсь „дипльомат“ в рептильці радить: відтяти палець лівої ноги, коли на ньому кидається ґанґрена, щоб ратувати життя осібняка, бо безумним є давати втипати голову, щоб ратувати палець“. Хтоб хотів втипати голову — скажемо ми — замісць пальця у лівої ноги, тоґо ми вислалиб до галицького Кульпаркова. Там мабуть і місце для того „дипльомата“, котрий Галичину порівнує з ґанґренованим пальцем лівої руки.

І тому побажатиб д. Ковалевському, як що він бажає працювати для обєднання Українців, щоб своє вістре звертав не проти Всеукр. Нац. Ради, але проти тих зґанґренованих „дипльоматів“, що приносять неславу українському імени.

Східна Ґаличина.

Справа Сх. Галичини стала тепер одним з найбільше актуальних питань міжнародної політики. Займалась ним Рада Союзу Народів на своїм засіданню д. 23. лютого. Референтом справи Сх. Галичини був Бельгієць, Гіман і він, як доносить „Naród“, зложив рапорт, що Союз Народів одержав цілий ряд протестів проти польської адміністрації в Сх. Галичині. Ці протести походять від Української Національної Ради у Відні, від Комітету карпатської Руси в Парижі, і від багатьох політичних орґанізацій українських в Америці. Також Гіман приняв на авдієнції д. 4. грудня 1920 делеґацію Укр. Нац. Ради у Відні.

В своїм рефераті ствердив Гіман, що *зверхником (сувереном) Сх. Галичини є держави коаліції*, бо вони цю суверенність одержали з рук Австрії. Тому і всі скарги Українців треба переслати Найвищій Раді коаліції, бо тільки вона має право рішати про правно-державне становище Сх. Галичини. На підставі цего реферату рішила Рада Союзу вислати до Найвищої Ради ноту, в якій представиться сучасний стан справи Сх. Галичини з заявою, що Сх. Галичина підлягає компетенції Найвищої Ради.

З приводу цієї ухвали кореспондент „Rzeczypospolitej“ телеґрафує свому денникови таке: Вчерашна ухвала Ради Союзу Народів в справі Сх. Галичини *наново видвигнула цілу ту справу на дневний порядок*. Ця ухвала є вислідом запобігливости, яку останніми часами розвинули українські делеґати в Женеві і Парижі. Закиди Українців, піднесені проти польської адміністрації „są mocno przesadzone.“ Тож„ nie będzie nie trudno“ доказати їх безпідставність в ноті, котру на днях має вручити Союзови Народів делеґат Ашкенази. Не менше однак *положеннє є досить тяжке*, бо в добре поінформованих кругах твердять, що запобігливість Українців попирає багато впливових кол. Іменно розвивають тут оживлену діяльність російські партії, щоби унеможливити розвязку українського питання в користь Польщі. Також Чехословаччица відноситься прихильно до утворення зі Сх. Галичини окремої держави. Далі доносить „Rrz. posp.“ що делеґат уряду ЗОУНР. Др Степан Витвицький був принятий д, 24. лютого на авдієнції у голови Ради Союзу Народів.

Ці вістки свідчать, що справа нашого краю буде предметом нарад Найвищої Ради в марті, бо наради ці будуть трівати аж до 1. квітня. Найвища Рада буде вичікувати висліду плебісциту на Гор. Шлеску (20. марта), щоби остаточно визначити вже границі Польщі з заходу і сходу. Прийде отже і до вирішення долі Сх. Галичини.

Треба надіятись, що на Найвищій Раді Льойд Джордж буде обстоювати право нашого народу в Сх. Галичині на самоозначення, бо на це вказує його бесіда, яку перед тижнем виголосив в анґлійськім парляменті. Льойд Джордж, говорячи про новоповсталі держави ганив їх чудацький і пересадний націоналізм, який є причиною напастливого поведення з сусідними народами як прикладом в Польщі і в инчих краях, де посягається руку по сусідні краї з причин економічних або впрост тому, що ці краї перед 500 літами належали до дотичного краю. Також і Італія не буде перечити нашого права до самоозначення, бо й там не годяться з політикою Польщі. Б. італійський премієр помістив в „Secolo“ статтю, в якій пише між иншими таке: „Польща має імпе-

Др. ТЕОФІЛЬ ОКУНЕВСЬКИЙ.

Романчук.

Це імя під культурним і політичним оглядом творить для нас, Галичан і Буковинців — епоху

Із панцизняних сумраків вирвавшіся кріпаки не можуть найти певних стежок...

Одинока зорґанізована, збірна сила нашої інтеліґенції — св. Юр зі своїми крилошанами у Львові, не находячи ще сили у своїм народі — піддається впливам петербурських емісарів і сам заморожує ту весняну, слабосильну цвітку — Маркіяна Шашкевича — що під подувом українського відродження над Дніпром зродилася на галицькій ниві. Ледво прозябаюче народне життє, як здавалось, на віки завмерло — завмерло, здавалося, тим певніще, бо на нашій землі зявилися такі дужі грабарі, як Аґенор Ґолуховскі, що зумів своїм жовтневим дипльомом підготовити вже в 1860 р. розпад Австрії, злучив Малопольщу з нашою Галичиною під спільним іменем „Галичина з Володимирією і великим князівством краківським“, додав до того ще Буковину, підготовив королівство угорське св. Стефана, чеське, ілірійське і сукцесійні краї німецькі та тим самим звихнув післанництво Австрії — бути культурним піонером на схід, — а натомісць пхнув її в протилежний бік, нібито самоуправляючих себе народів, а поправді в середновічні історичні Венґрії, Польщі Чехії і т. д.

Наслідки цеї роботи ми аж тепер намацально чуємо на собі, з тою лиш малою відміною, що тоді імя нашого краю „Галичина“ для замилення очей Відневи розширено і на Малопольщу по Шлеск, а тепер на відворот — із заходу імя „Малопольща“ розширено на схід по Збруч на нашу Галичину і що було в 1860 р. задумано — то тепер сповнено — наш цілий край правом кадука увійшов в склад польської держави.

Маючи перед собою такого велитня, яким був Ґолуховскі і таку сліпоту центральних властей у Відні, котрі не бачили, що то їм самим копається гріб, та називали наші голоси, що їх будили з того летарґу лиш згірдно: „ruthenische Schmerzensschrei“ — ми сегодня, після 60 літ, не можемо кинути каменем у наших батьків та дідів, що бачучи у споді тільки пяного кріпака, а у горі, у Відні брак всякого зрозуміння своєї власної справи — махнули рукою на „гнилий запад“ і повірили у ті, слова що ще й нині манять,: „ex oriente lux“.

Одно лиш можемо ми нині закинути нашим батькам святоюрцям і їх наслідникам старорусам: Коли вже то лихолітте наше заставило їх надіятися но політичну а може і мілітарну поміч зі сходу, то чому вони не пішли за слідом західних і південних славян і не закотили рукавів до культурної роботи коло власного народу, як то робили Чехи, Хорвати і т. д. на рідній своїй національній підставі, але ворожо віднелися до всего свого рідного, до рідної своєї мови, своєї книжки, своєї ґазети, свого театру, а ждали лиш на все готове зі сходу, а при тім ще вбивали все, що несміло вихиляло головку із своєї рідної ниви.

Так не робили ні Чехи, ні Хорвати, ні Серби, ні Болгари.

Правда — ґеоґрафічна близькість з Росією, — одно письмо, одні свята, спільна культура із Царгороду — все те наших батьків почасти уневинняє, але рівночасно і показує заслугу і значіннє тих людей, котрі в тій суматосі не дали збитися з пантелику, але з вірою у власний нарід, з чистим серцем і вмілою рукою взялися до заснування товариства „Просвіта“, до видавництва „Батьківщини“, до скликування всенародних політичних і економічних віч — словом до двигнення народу власними силами і власними середниками з духового і політичного занепаду.

Це був Романчук.

Перший раз довелося мені стрітитись з ним на вічу в Коломиї — коли не помиляюся в 1887 р. Романчук зголосив там свій реферат про шкоди на селянських полях, роблених дикими звірями, — я про політичні права нашого народу в Австрії.

Пригадую собі, що я перед своїм рефератом з тремтячою душею перечитав трохи не цілого 5-томового Каспарка, а то, про що Романчук мав говорити, містилося ледво на одній стороні! Але щож з того вийшло? Романчукові слова плили мов чар із його уст, все так просто-природно, так тепло і рідно, як лиш весняне сонце гріє. І скілько ми всі тоді навчились — який лукавий середновічний тодішний закон ловецький! А ми паничі, що кінчили свої університети по Віднях і, як показалось, в зуб не знали і не відчували, які міліонні кривди приносить нашому народови цей середновічний закон. — Так само, як не розуміли і легковажим собі, аж поки нам не пояснив на вічах Нагірний—Франко значіння викупу панцизняної землі, сервітутів, пропінації і т. д. А сеж міліони крови — крови і поту людського на це пішло.

Нас цего всего на університеті не вчили, а в ґімназії то вчили сміятись над хлопськими „лісами і пасовисками“. Аж такі віча, як в Коломиї, а передтим у Львові, де ми молоді вперше побачили своїх передових людей — між ними

КАВАРНЯ „ҐРАНД“ — БРАТІВ БОРНШТАИНІВ — поручається Шан. Громадянству.

Що дня вечером КОНЦЕРТ.
Добірна кава, чай і инші напитки. — — — — — — — — — — — Часописи краєві і заграничнм

ріялістичні тенденції супроти України. Є то сон, який не здійсниться ніколи а може скінчитись упадком Польщі“(Nowy Dziennik ч. 55).

Також і в Парижі не брак голосів, що промовляють в обороні нашого народу. Про це кореспондент. „Rzeczypospolitej“ пише в ч. 46 таке з Парижа: „Від кількох днів неприязна нам парижскка преса обговорює питаннє Сх. Галичини і виступає проти того, щоб Польща далі задержала повновласть заряджувати цим краєм. Щоденник „Ere Nouvelle“ помістив навіть кілька статтей, якими доказує, що польська експанзія не повинна переходити етноґрафічних границь. Области заняті тепер Польщею на сході не є польські, а людність, яка там мешкає, своїм походженнєм, релігією і економічними інтересами близча Росії як Польщі. Щоби довести до миру на сході Европи, треба створити підпору, якаб могла протиставити инші основи державного устрою як ті, на котрих опирається тепер совітська Росія. Підпору таку можна утворити в Сх. Галичині т. є. в тій части давної Австрії, в котрій укр. нарід здобув можність найбільшого розвою політичного й культурного. По розпаді Австрії Українці проголосили в Сх. Галичині Українську Республику, однак по 9 місячній боротьбі цей край заняло польське військо і до цієї хвилі остає він під польською окупацією. Між польською меншостю, яка творить ледви 23%, а українською більшостю, яка становить 64% східно-галицького населення, істнують противенства. Опісля ці артикули, обговорюючи справу признання незалежности надбалтійських держав, домагаються утворення невтральної східно-галицької держави, а побіч цієї держави утворення незалежної держави української на землях, що до недавна належали до Росії“.

†

ВАСИЛЬ НАГІРНИЙ

директор „Народної Торговлі, архітект, основатель і член багатьох українських товариств, визнасний український діяч,

помер дня 25. лютого у Львові.

В. Й. П.

ЩО ЧУВАТИ В СВІТІ?

В Румунії не гаразд. Оден Англієць, котрий переїхав цю державу вздовж і поперік, пише, що тут запанувало безладдє, і підкупство, так що в Румунії нема нікого і нічого, кого і чого не можнаб купити за гроші. Найбільше від цего безправства терплять селяне, бо забирається їм весь цілорічний дорібок з поля. Тому й селяне не хочуть обсівати свого поля, бо їх працею живлять ся всякі гільтаї, а вони самі кусника хліба не мають. Замісць того займаються селяни фірманкою і з того зарібку улержуються. А фірманка тепер в Румунії дуже поплатна, бо брак там залізничих машин тай залізниці мало деїздять. Тому люде подорожують кіньми, як за давних часів. Англієць набрав переконання, що колиб большевики пішли на Румунію, то зовсім розібють її, бо нарід тут невдоволений і дуже радо піде за большевицькими аґітаторами.

На Горішнім Шлеску відбудеться д. 20. марта плебісцит. Того дня мають голосувати всі т. є. і ті, що мешкають в краю і ті, що в краю вродились, але опісля переселились до инчих країв. Цих еміґрантів, особливо Німців буде около 300 тисячів. Поляки домагались, щоб еміґранти голосували в иншім речинци, але Найвища Рада рішила так, як цего бажали Німці т. є. щоб голосовано оцного дня. Найвища Рада поясняє свою ухвалу так, що колиб визначено німецьким еміґрантам пізніщий речинець, то польська людність робилаб перешкоди німецьким еміґрантам в голосуванню і через те насталоб загальне безладдє. Хто побідить при плебісциті — не знати. Льой Джордж бажає, щоб побіда була по стороні Німців.

Туреччину мировим трактатом в Севр так обкроєно, що вона з великої держави стала маленькою. Але ледви минуло пів року від підписання трактату, а вже Найвища Рада, що саме радить тепер в Льондоні, бачить, що мусить змінити цей трактат в користь Туреччини. І коли Туреччина дістане назад деякі краї, відібрані їй трактатом в Севр, то це все має завдячити Кемалеви Паші, що став тепер народним героєм турецьким. Бо він то спротивився трактатови, який підписало правительство султана, і викликав в Малій Азії повстанне проти султана і держав коаліції. При помочи большевиків він зорґанізував сильну 100 тисячну армію, утворив свій уряд в Анґорі і заволодів великими просторами, прогнавши військо султана і коаліції, та розбивши грецьке військо. Побачила коаліція, що Кемаль не жартує і тепер запросила делеґатів його уряду на наради Найвищої Ради в Льондоні. А недавно ще Найвища Рада вважала Кемаля бунтівником. Видко, що хто має сильний кулак, того й поважають.

Большевики розпочали війну з Ґрузією. Ґрузія — це не великий край за Кавказом, між Чорним а Каспійським Морем. Доля Ґрузії дуже нагадує долю України. Як Україна була мячем між Польщею а Росією, так Ґрузія між Росією а Туреччиною. В решті Росія в 1801 р. заняла цей край і зробила його своєю провінцією. Коли в марті 1917 вибухла російська революція, настали для Ґрузії ліпші часи. Вона проголосила себе автономічною провінцією сфедералізованої Росії. Але коли в Росії прийшли до влади большевики, тоді Ґрузія получилась з Вірменією і Асербейджаном і ті три краї утворили »Федеративну Республику Закавказку«. Цю Республику розбив берестейський мир, бо признав Ґрузію Туреччині. Ґрузія на це не згодилась, але союзники не поперли її. Асербейджан зірвав з Ґрузією договір, а Вірменія теж хиталась. Тоді Ґрузія д. 26. мая проголосила свою незалежність і розпочала боротьбу з Туреччиною на власну руку. Ставила опір не тільки Туреччині, ай большевиків прогнала від своїх границь. А щоби большевикам унеможливити аґітацію, перевела в себе майже большевицькі реформи і єї державний лад хіба тим ріжнився від большевицького, що не було тут самоволі комісарів і черезвичайки, а парлямент стояв на сторожі ладу і порядку в державі. Але й тим не переблагала Ґрузія російських большевиків, для котрих солею в оці є кожда національна держава, хотьби то була держава з таким соіялістичним ладом, як Ґрузія. Большевики наслали туди своє військо і тепер кажуть, що то ґрузинські большевики проголосили Ґрузію сьвітського республикого в федерації з Росією. Але народ Ґрузії зі своїм урядом на чолі постановив боротити своєї незалежности до останьої каплі крови і болшевики мабуть будуть втікати з Ґрузії з розбитими головами, бо Ґрузини народ лицарський і свободолюбний. А хоч він невеликий, то за те гористий терен краю улекшить йому боротьбу з наїздниками.

старенького поважного Григорія Шашкевича, аж вони заставили нас глятіти на справу з зовсім иншого боку.

Це коломийске віче дало відтак притоку до мого вибору з Коломийщини в галицький сойм, де Романчук став головою Руского Клюбу, а я його секретарем.

В клюбі засідали тоді Антоневич, Никола Січинський, Кулачковський, Король, Телішевський, Савчак, Гарасимович, Рожанковський, Гурик, Гаморак, Охримович. Було нас 14 т. є. як раз о одного менче, як треба було до внесення самостійної інтерпеляції. — О таку цифру постаралася вже тодішна ґеометрія виборча.

Пругадую собі, як ниньки, як голова наш Романчук вносить запит (інтерпеляцію) до правительства з приводу надужить правительственних галицьких орґанів. Ця справа була для тодішного Намісника Баденього дуже дражлива, бо правлячі тоді в Галичині сфери хотіли за всяку ціну перед Віднем задемонструвати знамениті свої адміністраційні спсібности і загальне вдоволеннє з тодішної господарки в краю. А тут як-раз преупертий Русин зі своїми „кривдами“!

Голова Романчук позбирав зі скрупулятностю лінґвіста факт за фактом, провірював їх точнісінько, розґруповував по ґрупам — надав тому клясичну форму і так випрацьовану інтерпеляцію приготовив до внесення.

Та ба! — нас 14, а до підпису треба 15! Людовці відказались — бо то „політичне“, їм „nie wypada“. І роби що хочеш? З того клопоту виратував нас Др. Ольпіньскі з Теребовельщини, давши перед тим слово своїм виборцям і задержавши його, що без огляду на національности буде обстоювати права народні. За то дістав він відтак на балю у Маршалка порядну „ганьбу“ від намісника Бадені. Скромний Др. Ольпіньскі проковтнув її. Але за те наша інтерпеляція поділала в соймі як бомба. Присли іллюзії о знаменитій адміністрації краю. Намісник завився від болю. Руского Клюбу під проводом Романчука легковажити собі по шляхоцки не можна було!

Спокійний, безпристрастний голос Романчука став в соймі гомоніти як голос праведника-пророка, а поважаннє до нашого Голови видне було на всіх лицях і в усіх клюбах — дарма, що нас було всего 14, а по тамтій стороні звиж 140!

(Конець буде).

НАРОДНИЙ БАЗАР
стовар. зареєстр. з обмеж. порукою
В ПЕРЕМИШЛІ — В НАРОДНІМ ДОМІ
веде книгарню і антикварню, склад паперу шкільних та канцелярійних приборів і пр.
Приймає в члени, уділ 50 М. Вкладки опроцентовує 4% від ста.

Товариство кредитове
Народний Дім
В ДОБРОМИЛІ
уділяє позичок під догідними умовинами і на піцклад торговий.

ВСЯЧИНА.

Наша Адміністрація одержує що-дня рекламації від наших передплатників, хоч часопис висилається їм правильно. Нарікають наші передплатники особливо на почту Угерско біля Стрия. Акщо влада Дирекції почт у Львові сягає і до Угерска, то просимо о інтервенцію.

Укр. Товариства в Перемишлі рішили відсвяткували 60-літну річницю смерти Т. Шевченка величавим концертом, який відбудеться д. марта. З огляду на близький речинець, спільний комітет товариств просить всіх членів „Бояна“, щоб точно ходили на проби та тим самим причинились до звеличання памяти нашого Ґенія.

Одержуємо таке письмо до оповіщення: В імени старшин-Запорожців, які, протягом перебування в пикулицькому таборі, тішились сердешним прийомом та гостинностю українського населення м. Перемишля, складаю нашу найщирійшу подяку за ту моральну і матеріяльну допомогу, якої нам хвальне громадянство м. Перемишля не відмовляло в часі важкого нашого життя, в стані моральної пригніченности. В звязку з нашим відїздом до місця нового постою, кладу надію, що виявлене братське почуття і надалі ніколи не устане. —

Полковник Гавришко Микола.

З Радехівщини пишуть: Дня 15. лютого відіграв Аматорський Кружок в Хмільні драму „Кара Совісти“ Гр. Цеглинського. Аматори вивязались

зовсім добре зі свойого завдання, хоч ставлять тільки що перші кроки на сцені. Маєтся на меті улаштовувати частійше такі вистави для заспокоєння культурно-освітних потреб громадян з одної сторони — та для матеріяльної підмоги нашим культурно-освітним та гуманітарним інституціям з другої. В першу чергу призначено дохід в користь Горожанського Комітету у Львові. Щасть Боже в розпочатому ділі! — *Очевидець.*

Виділ Тов. „Академічна Поміч“ взиває всіх довжників товариства негайно сплатять свої довги. Спис довжників, котрі до кінця ц. м. не сплатять своїх довгів, буде поміщений в часописах. Гроші слати до Земельного Банку Гіпотечного у Львові або до „Дністра“ на щад. книж. ч. 511.— *Виділ „Академічної Помочі“ у Львові.*

Завляки заходам америк. Сенатора Гувера призначено на акцію помочі дітям у Східній Галичині 45.000 комплетів убрань (дві пари фляненькового білля, поньчошки, черевики і плащики) і таку поміч розділює польсько-американський Комітет помочі дітям (P. A. K. P. D.) в слідуючих місцевостях: Львів, Тернопіль, Скалат. Збараж, Станиславів. Богородчани, Калуш, Товмач, Галич, Бережани, Перемишляни, Підгайці, Рогатин, Сянок, Ліско, Березів, Бучач. Чертків, Гусятин, Борщів, Заліщики, Самбір, Добромиль, Коломия, Косів, Печеніжин, Городенка, Снятин, Ярослав, Цішанів, Стрий, Сколе, Долина, Золочів, Броди, Зборів, Дрогобич і Борислав. Крім сего є ведена від двох літ акція доживлювання дітий, яка обіймає діти вже тепер до 17 року життя.

Сю дотеперішну американську акцію ратування дітий перетворила польська держава в фундацію P. A. K. P. D. яка на підставі затвердженого статута Міністеством публичного здоровля з дня 15. серпня 1921. має за ціль несення помочі вагітним і кормлячим жінкам, дітям потрібуючим публичної опіки, **без ріжниці пола, віроі сповідання, народности і державної приналежности,** через а) роздавництво середників поживи, одіжи, ліків, б) субвенціоювання і удержання інституцій, які мають за задачу піднесення фізичного і морального розвою дітий (Захисти, Захоронки, Бурси і т. п.).

О приділи тих дарів і для наших дітий треба вносити подання до Львова під адресою:

СТАНИСЛАВ МОРАЧЕВВЬКИЙ Генеральний Інспектор П. А. К. П. Д. Львів Боулярда 5.

STANISŁAW MORACZEWSKI Generalny Insdektor P. A. K. P. D. Lwów, Boularda 5.

В такім поданню належить навести, чи істнує кухня для доживлювання дітий, які особи нею займаються, та долучити поіменинний спис дітий, зподанням віку, які користуються з кухні. Звертаємо увагу, що належить заложити Місцевій Комітет, де такого нема, для вистараняся всіх підмог для дітий і що там, де є в громзді населення ріжних народностей, приділ повинен наступити після проценту населення. Всякі факти надужиття і сторонничого заряджування сею акцією треба збирати і слати до американських відпоручників та на адресу „Українського Горожанського Комітету“ у Львові. — Секція Амдриканських підмог „У. Г. К.“ у Львові.

НАДІСЛАНЕ.

Ожениться молодий, пристійний, веселої вдачі, працювитий студент, бувший підхор. У Г А з дівчиною або вдовою Українкою, котраб мала власне господарство або склеп. Зголошення з фотографією, за зворот якої і дискрецію ручить словом чести, слати на адресу: posterestante Товмач за оказанням одномарківки 295335. ІАФ.

Промисловець навяже з Українкою переписку в ціли матримоніяльній. Зголошення І. Л. у п. Бачинського, Сянік ул Бартоша Ґловацького 394.

Шукаю вправної, чесної хазяйки від літ 25—40 бездітної. Близші інформації в Адміністрації.

†

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

за упокій душі

Василя Нагірного

директора Народної Торговлі

відбудеться дня 5. марта, в суботу, в Катедральнім храмі в Перемишлі, о год. 9·30 перед пол. На це Богослуження запрошує Управа Філії Народної Торговлі в Перемишлі відпоручників укр. товариств і ціле громадянство.

Др. Володимир Загайкевич

веде свою канцелярію **при вул. Костюшка, в домі Міщанської Каси І. поверх.**

Адвокат і оборонець в карних справах

Др. РОМАН СЕКЕЛА

веде канцелярію в Перемишлі

при вул. **Фредри ч. 6. партер.**

поперечна з ринку до лат. катедри

Д. Кравт — **дентист-технік,** — **заприсяжений знавець судовий**

в Перемишлі, Міцкевича ч. 3. — Виконує всі роботи в золоті, кавчуку і порцеляні по умірковавних цінах.

Український Незалежний Театр Йос. Стадника. В салі „Робітничого Дому“

В середу д. 2 марта **Казка старого млина** *драма 4 діях Черкасенка.*

В четвер 3. марта **„Жидівка вихрестка.“**

В неділю 6. марта **„Зімовий вечір.“**

Початок 8. год. вечером. — Білети в Народній Торговлі“

Режісер: И. Стадник, черговий режісер: Г. Березовський, Декоратор: М. Кричевський.

Товариство з обмеженою порукою

„РИЗНИЦЯ“

в Самборі

приймає **замовлення на дзвони** з теперішного і передвоєнного бронзу.

Дзвони гармонійні, чисті, з найліпшої передвоєнної німецької фабрики.

За якість дзвонів ґварантуємо. Точні інформації даємо **відворотною почтою.**

Звертатися під адресою:

—„Ризниця“ Самбір.—

Дирекція.

„ВІДБУДОВА“

промислово-торговельна Спілка з обмеженою порукою

Львів, вул. Словацького ч. 14.

доставляє: ремісничі знаряди, рільничі машини, знаряди і насіння, кінські підкови, цьвяхи, січкарні, кухонне начиння, сокири, пилки, ваги, оси до возів, коси й серпи, плуги, цемент, папу і дахівку.

Має власний ЗАЛІЗНИЙ СКЛЕП

— при вул. Трибунальській ч. 1. —

Позір! П. Т. Господарі і млинарі!

Шлиї, нашильники, ґантарі, ліци, шнури, линви, ґурти і паси та инші поворозничі вироби з найлучшого чистого прядива достарчує по найнизших цінах

Поворознача майстерня Селянської механічної Ткальні „ПОЛОТНО“

спілки з обм. пор. у Львові, ул. Городецька 95 або бюро ул. Зіморовича 20 (в домі „Сільськ. Господаря“

Спішіть з замовленнями. При купні більшої скількости значний опуст. Також приймаєсь до виміни

Коноплі і лен

За коноплі і лен вимінюєсь (видаєсь) також готове полотно, цайґи подвійної ширини, бархани і другі матерії доброї якости.

Найнизші ціни **Найліпша якість.**

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ

в Перемишлі,

— вул. Костюшка 3. —

Приймає і виплачує щадничі вкладки щоденно з винятком неділь і українських свят в урядових годинах і опроцентовує їх на 2%. (Вкладкові книжочки „Української Щадниці“ мають пупілярну обезпеку).

Уділює позички гіпотечні, векслеві і на підклад цінних паперів.

Всяких інформацій і друків уділяє канцелярія інституції.

ОДИНОКЕ УКРАЇНСЬКЕ

парцеляційне товариство

„ЗЕМЛЯ“

у ЛЬВОВІ, Ринок ч. 43.

Переводить парцеляції більших посілостей, інтабулює зараз купців за властателів куплених ними ґрунтів.

Має урядове уповажнення до парцеляції.

Приймає гроші на вкладки щадничі.

Дає інформації в справах парцеляційних.

Дерево **соснове, смерекове і ґонти продає ваґоново**

Спілка господарсько-торговельна

— ВДОБРОМИЛІ. —

Готові церкви і каплиці.

Приймаємо замовлення на готові церкви, виконані в наших варстатах по плянам архітекта Лушпинського.

Церкви **з мягкого дерева відходять комплетно готові лиш до змонтовання на місци.**

В цілі управильнення продукції, дефінітівні замовлення проситься надсилати найдальше до 1. марта 1921. — Пляни, кошториси і інформації, уділює устно і письменно

Будівельно-промислове підприємство

„ТЕКТОН“

стов. з обмеж. пор. ЛЬВІВ, вул. Зиблікевича 44. І. п.

Український Фонд воєнних вдовиць і сиріт

ЛЬВІВ, Бляхарська 9. І. поверх,

— урядує від 10—1 в будні дні, —

кличе до Українського Громадянства:

Вступайте в члени!

Звичайний член платить річно **10** марок,

Спомагаючий одноразово понад 350 марок,

Основатель одноразово понад 400 марок,

Основуйте повітові заведення

Складайте добровільні датки!, щоби можна було як найскорше обняти опіку над нещасними жертвами війни.

Ми „Нарід Собі!“ тільки на власну поміч числити можемо!

Обезпечуйте себе на життя у Відділі обезпечень „Українського Фонду воєнних вдовиць і сиріт“ у Львові ул. Бляхарська ч. 11.

За жертви крови і життя належиться вдовицям і сиротам опіка цілого народа! Тому *памятайте* про них і складайте жертви у „Дністрі“ Львів, книжочка 13.000.

Видає і за редакцію відвічає: Др. Володимир Загайкевич.

З друкарні Кнолера і Сина в Перемишлі.